

Đề bài:

Bài thơ Sóng của Xuân Quỳnh đã cho em hiểu về tiếng thơ, tiếng lòng của một nữ sĩ. Hãy trình bày những ấn tượng đậm nhất trong cảm nhận của em.

Bài làm

Van-goóc, nhà họa sĩ thiên tài đã từng tâm sự với người em trai: dường như suốt cuộc đời này, ta vẫn chưa đến được với tình yêu đích thực. Tình yêu của ta là sự tìm kiếm, rượt đuổi mà không bao giờ có được. Để rồi cuối cùng, ta tìm đến cái chết trong sự cô đơn và lạnh lẽo, trong khát vọng tình yêu còn mãi xa rời.

Đó là những lời bộc bạch chân thành của một người họa sĩ – một người làm nghệ thuật. Nhà thơ cũng là một người làm nghệ thuật và tình yêu là mạch nguồn của mọi cảm xúc, mọi vần thơ. Với những người thơ thì tình yêu lại càng đặc sắc, vừa mang cái tình chung lại vừa nhạy cảm trong khát vọng kiếm tìm. Và *Sóng* của Xuân Quỳnh là một bài thơ như thế – một bài thơ với mấy mươi dòng nhưng để lại nhiều ấn tượng sâu đậm. Qua hình ảnh của sóng, nhà thơ liên tưởng tới tình yêu như là một khát vọng muôn đời của tuổi trẻ. Từ đó, bài thơ làm nổi bật ý nghĩa cao đẹp của tình yêu trong tâm hồn người phụ nữ thời hiện đại.

Xuân Quỳnh là một nhà thơ nữ, một người đã một lần thất bại trong tình yêu, tức là đã một lần đau khổ. Chị cũng là một người làm nghệ thuật – một thiên nga trên sàn diễn, chính vì lẽ đó mà sự khát khao tình yêu luôn luôn cháy bỏng, và sự kiếm tìm không bao giờ dừng lại. Một lần thất bại là một lần con tim hẳn sâu vết thương hồi niệm để rồi khao khát được yêu được bù đắp, được sống hết mình vì tình yêu.

Em đâu nghĩ bên anh là mãi mãi

Hôm nay đây mai có thể xa rồi.

Lo lắng trong tình yêu ngăn ngui, Xuân Quỳnh tìm đến biển khơi để san sẻ tâm trạng để rồi từ trên những gợn sóng lăn tăn, Xuân Quỳnh phát hiện ở sóng một hình tượng biểu trưng đầy đủ cho khao khát của mình, cho những mong muốn thầm kín trong lòng. Sóng chính là dư ba của trái tim biển cả và sóng cũng chính là sóng lòng mạnh mẽ và dạt dào của Xuân Quỳnh.

Dữ dội và dịu êm

Ồn ào và lặng lẽ

Sóng trong tình yêu của Xuân Quỳnh mang đầy những khát vọng, khát vọng khám phá tình yêu và giải đáp được ẩn số của tình yêu.

Hai câu thơ mở đầu cho cảm xúc lại chỉ toàn cặp tính từ với sự trái ngược nhau, đối chọi nhau. Sóng là như thế, có lúc dữ dội đó rồi êm đó, lúc ồn rồi chợt lặng như chính tình yêu của em, lúc sôi nổi, dạt dào, lại có lúc im, lặng, nhẹ nhàng với nỗi niềm riêng. Tính chất của sóng hiện hữu ngay trên câu chữ hữu hình, còn tình em lại vô hình trong sự khám phá, tìm kiếm.

Từng đợt sóng dào lên rạo rục như chính tình em cuộn cuộn tìm kiếm tình anh. Để rồi không chịu được cái tầm thường, nhỏ nhoi của khung trời bé nhỏ, của một tình yêu vị kỉ, Xuân Quỳnh đã để cơn sóng lòng trào ra nơi

biển cả mênh mông để tìm đến một tình yêu lớn lao hơn, một khát vọng muốn giải nghĩa được tình yêu.

*Sóng không hiểu nỗi mình
Sóng tìm ra tận bể*

Với Xuân Quỳnh, không có con sóng ngày hôm qua cũng như không có con sóng ngày hôm nay. Chỉ có tình em khao khát tìm đến với tình anh:

*Ôi con sóng ngày xưa
Và ngày sau vẫn thế
Nỗi khát vọng tình yêu
Bồi hồi trong ngực trẻ*

Bốn câu thơ như mang cả nỗi niềm của tâm trạng dấy lên cả sự bồi hồi, chờ đợi và tìm kiếm tìm tình yêu đích thực. Khát vọng tình yêu ấy là khát vọng ẩn mình trong lồng ngực trẻ trung, là cảm xúc dồn nén trong bất kỳ con tim nào còn đập.

Ôi, những con sóng ấy, cứ dào lên mãi không thôi, cứ muốn kiếm tìm bên bờ tình yêu và hạnh phúc. Trước biển cả mênh mông, Xuân Quỳnh trải lòng mình cùng sóng thể hiện sự nhớ nhung rung theo cung bậc của tim mình.

*Con sóng dưới lòng sâu
Con sóng trên mặt nước
Ôi con sóng nhớ bờ
Ngày đêm không ngủ được*

Sóng thì luôn mãi tuần hoàn, cứ dâng lên rồi lại xuống cùng biển cả. Trước cái bất biến, hiển nhiên của vũ trụ, Xuân Quỳnh tìm được cho mình định nghĩa tình yêu: yêu là nhớ, là khao khát gặp mặt người mình yêu. Sóng không bao giờ ngừng dạt dào cũng như tình em, tình ta, và tình yêu của tuổi trẻ, không bao giờ lịm tắt.

*Lòng em nhớ đến anh
Cả trong mơ còn thức*

Chưa có ai đảm thắm đến thế, mãnh liệt đến thế như Xuân Quỳnh.

Sóng không bao giờ ngừng nghỉ, có lẽ không bao giờ ngủ, như tình em luôn mãi dạt dào trong cõi tiềm thức sâu kín mà vẫn luôn nhớ tình anh.

Những tính chất, hình ảnh của sóng như từng mảng màu sáng tối vẽ nên bức tranh của một tình yêu. Bức tranh mà trước đây thi nhân từng đã cầm cọ vẽ thử. Táo bạo mạnh mẽ đầy nam tính như Xuân Diệu:

*Anh xin làm sóng biếc
Hôn mãi cát vàng em*

Đề:

*Đến tận cả đất trời
Anh mới thôi dào dạt*

Đó chỉ là ngọn sóng mạnh mẽ đầy nam tính, là hình ảnh của người con trai táo bạo, quyết liệt. Vậy mà ở đây sóng lòng của người phụ nữ mạnh bạo trong cái riêng đầy nữ tính. Có lẽ, đứng trước biển cả bao la, Xuân Quỳnh tìm được những cảm xúc sáng tạo thật mới mẻ. Nếu trước đó chính là hình ảnh của thuyền và biển.

*Chỉ có thuyền mới hiểu
Biển mênh mông dường nào
Chỉ có biển mới biết
Thuyền đi đâu về đâu*

Để rồi:

*Nếu phải cách xa anh
Em chỉ còn bão tố*

(Thuyền và biển)

thì trong *Sóng* của Xuân Quỳnh, nó lại dạt dào trong một hướng tìm kiếm khác. *Thuyền và biển* là nỗi khát khao tình yêu hạnh phúc, là sự đau đớn với các xa xôi, cách trở, là khát khao muốn được gần nhau. *Sóng* lại đặt trong một tương quan mới, nó cũng chính là nỗi khao khát của tuổi trẻ nhưng lại mang sự chín chắn hơn của một trái tim đã từng trải. Đó chính là sự khao khát đầy đủ về một tình yêu lứa đôi hạnh phúc, là sự hiến dâng tất cả cho tình yêu của mình, không đầy chất hương thụ như thơ tình của Xuân Diệu. Tình yêu của “*Sóng*” là một tình yêu cao thượng và đẹp đẽ và cũng chính là vì lẽ đó, bài thơ nổi bật lên với ý nghĩa cao đẹp của tình yêu.

Sự khao khát tình yêu không dừng lại ở nỗi niềm khát khao được yêu và hạnh phúc mà nó đẹp hơn do sự hy sinh, dành trọn mình cho tình yêu, luôn hướng về người yêu với lòng thủy chung son sắt:

*Dẫu xuôi về phương bắc
Dẫu ngược về phương nam
Nơi nào em cũng nghĩ
Hướng về anh – một phương.*

Hai cụm từ đối lập: “dẫu xuôi, dẫu ngược; phương bắc, phương nam” vẽ nên cái cách trở thật xa vời của không gian và thời gian để rồi nhấn xuống mạnh mẽ “nhưng”, đối lập tất cả, vượt xa cái đàng đẵng của không gian và thời gian “bạc bẽo”, em luôn hướng về anh. Phương trời riêng ấy chính là phương đầy sức sống và đầy ánh sáng đẹp.

Tình yêu của người con gái mang tiết điệu riêng thật độc đáo. Yêu không phải chỉ là đến với tình yêu mà còn phải hiểu bản chất tình yêu và sống cho tình yêu đó. Chính vì lẽ đó, *Sóng* còn là bản tình ca tuyệt giữa “cuộc đời tuy dài thế” và “năm tháng vẫn đi qua”. Mặc cho thiên nhiên, vũ trụ vẫn vũ đến đâu thì em vẫn muốn tình yêu của chúng ta là bất biến:

*Làm sao được tan ra
Thành trăm con sóng nhỏ
Giữa biển lớn tình yêu
Để ngàn năm còn vỗ*

Khao khát mãnh liệt sao! Ở đây Xuân Quỳnh không vị kỉ mà tình yêu của chị hay nói đúng hơn là khát vọng tình yêu của tuổi trẻ vươn đến cái cao đẹp nhất chính là hết mình dâng hiến với tình yêu. Tách mình ra thành hàng trăm đợt sóng nhỏ giữa biển lớn tình yêu để cùng biển cả, cùng anh hát mãi khúc tình yêu, vỗ mãi bài thơ tình tuyệt diệu.

Tình yêu đẹp là thế, không chỉ biết yêu, biết sống với mọi cung bậc của tình yêu mà còn phải biết hết mình cho tình yêu, chung thủy, sắt son, bất diệt vĩnh hằng... Yêu chính là sự khởi đầu cho dòng nhịp đập đầy thăng trầm của trái tim, có đau khổ và có hạnh phúc với tình yêu.

Xuân Quỳnh đã tìm được cái nhìn mới mẻ mà sâu sắc, đầy ý vị. Cùng với nhịp thơ với câu thơ năm chữ, *Sóng* của Xuân Quỳnh như trào lên, lặn xuống, câu chữ lúc lại dạt dào cuộn cuộn, lúc im lặng vô bờ – độc đáo là như thế và điều đó góp phần dẫn đến sự thành công của bài thơ.

Nếu sóng là nhịp đập trái tim của biển thì anh chính là nhịp đập trái tim em. Tình yêu Xuân Quỳnh thật mạnh mẽ, quyết liệt luôn đặt trong sự khao khát, tìm kiếm. Và quả thực, qua hình tượng của ngọn sóng, con sóng, Xuân Quỳnh đã làm một sự liên tưởng rất thơ, rất đời đến tình yêu của mình, cũng chính là khát vọng muôn đời của tuổi trẻ. Và bài thơ lắng đọng lại trong bao trái tim con người, không lẫn lộn trong cung bậc tình yêu nào khác cũng bởi sóng chan chứa nhưng ý nghĩa thật cao đẹp của tình yêu.

*Núi cao, biển rộng sóng dài
Tôi đi khắp chốn tìm người tôi yêu*

(Xuân Quỳnh)

Con đường đến với tình yêu của mỗi người có những khác biệt. Đến được với tình yêu là đã khó, để rồi cố gắng giữ lấy tình yêu lại là một chuyện khó hơn gấp bội. Và phải chăng thơ tình Xuân Quỳnh nói chung và *Sóng* nói riêng chính là lời giải đáp?

... Sóng ngoài kia vẫn vỗ miên man, dào dạt và sóng của Xuân Quỳnh cũng mãi xô bờ dù đã từ lâu con tim của nữ sĩ đã ngừng nhịp đập. Phải chăng đó là sự thách thức cả thời gian và quy luật vốn nghiệt ngã của cuộc đời.

Nguyễn Lâm Trâm Anh
Trường THPT chuyên Lê Hồng Phong TP. Hồ Chí Minh